@. info@governeur.nl
www. www.governeur.nl

Bijlage 18IT042352

De leerpunten en aanbevelingen (p14 uit het Evaluatierapport 17IN027702)

De hoofdvraag van dit onderzoek luidde: *Wat kan het waterschap Brabantse Delta leren van de gemaakte afwegingen in het participatieproces van het project dijkversterking Geertruidenberg en Amertak en het verloop hiervan voor de aanpak van andere participatieve projecten?*

Ter beantwoording van deze vraag presenteren we een negental leerpunten die tevens kunnen dienen als aanbevelingen voor het vormgeven van toekomstige participatieprocessen.

1. Bepaal vroegtijdig als gezamenlijke overheden de optimale scope van het project en voorkom daarbij harde begrenzingen die kunnen leiden tot inhoudelijke conflicten. Ontwikkel vroegtijdig zicht op de gebiedsagenda's van de partners in het gebied om te kunnen komen tot alternatieven die recht doen aan hun wensen. Daarbij kan het nodig zijn de dijkverbetering als gebiedsopgave aan te vliegen met een bredere scope. De daarbij horende meekoppelkansen zullen waarschijnlijk ook meer recht doen aan de in het gebied aanwezig zijnde beelden, kansen en ideeën.
2. Als een dijkverbetering als gebiedsproces wordt opgevat, overweeg dan een gezamenlijk vormgegeven participatieproces, met respect voor de verschillende rollen en verantwoordelijkheden. Dat is ook logisch gezien de invoering van de Omgevingswet waarin integraliteit, samenhang en brede participatie tot kernwaarden zijn verheven.
3. Wees consistent en stuur duidelijk op verwachtingen rondom de gekozen participatieaanpak. Wanneer in het begin van een project/proces wordt gekozen voor een hoge trede op de participatieladder dan wekt dit hoge verwachtingen bij de betrokken stakeholders. Wanneer het waterschap later in het proces vanwege moverende redenen wenst af te wijken van de inhoud die in het participatieproces is opgeleverd dan vereist dat transparantie en samenspraak op het moment dat dit gebeurt maar ook een overtuigende motivering nadien.
4. Organiseer de relatie tussen opdrachtgever en opdrachtnemer in dit soort processen als een partnerschap waarbij partijen elkaar kunnen versterken en aanvullen. Het waterschap dient daarbij na oplevering van de resultaten voor continuïteit te zorgen. De opdracht tot oplevering van een '*gedragen voorkeursalternatief*' neerleggen bij de opdrachtnemer veronderstelt dat de opdrachtnemer ook invloed zou moeten hebben op het bestuurlijk besluitvormingsproces. Dat is niet realistisch en zelfs onwenselijk. Een gedragen voorstel voor een voorkeursalternatief is daarentegen een meer realistische ambitie.
5. Organiseer vroegtijdig in het participatieproces een dialoog over de vraag welke criteria gehanteerd zullen worden bij het wegen van alternatieven, alsmede het gewicht dat deze criteria zullen krijgen. Dat voorkomt dat deze weging achteraf als een verrassing wordt ervaren. Maak ook van meet af aan als waterschap duidelijk waar de eigen prioriteiten liggen.
6. Tijdsdruk en de kwaliteit/zorgvuldigheid van het participatieproces strijden met elkaar om voorrang. Probeer deze afweging openlijk te maken en wees transparant over de gemaakte keuzen. Bij teveel tijdsdruk is het verstandig het gesprek over deze kaders zowel ambtelijk als bestuurlijk aan te gaan. Zorgvuldigheid zou in zijn algemeenheid boven de planning moeten gaan.
7. Benut bestuurlijke stuurgroepen om als overheden onderling met elkaar het gesprek te voeren over hoe interne beslisprocessen zorgvuldig op elkaar afgestemd kunnen worden.
8. Biedt meer ruimte aan joint fact-finding in participatieprocessen. Dat veronderstelt meer tijd om de dialoog te voeren over lokale kennis en inzichten enerzijds en expertkennis anderzijds en draagt bij aan het uiteindelijke begrip voor de onderbouwing van genomen beslissingen.
9. Overweeg in het uiterste geval het instellen van een bestuurlijke time-out in het Dagelijks Bestuur wanneer blijkt dat een betrokken portefeuillehouder een keuze wil maken die tegen de uitkomsten van het participatieproces in gaat. Tijdens deze time-out zou het Dagelijks Bestuur gesprekken aan kunnen gaan met de belangrijkste adviserende organen om zo te komen tot een gedegen afweging.